

Sygn. akt I C 342/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2013r.

Sąd Okręgowy w Płocku, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Wanecka

Protokolant: Monika Kaszanek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 września 2013r. w Płocku

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. i Naczelnika Urzędu Skarbowego w C.**

przeciwko **S. K. i T. M.**

o ustalenie

1. oddała powództwo Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w C.;
2. zasądza od powoda Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. na rzecz pozwanych:
  - S. K. kwotę 6.317 zł (sześć tysięcy trzysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,
  - T. M. kwotę 6.317 zł (sześć tysięcy trzysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. ustala, że między T. M., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) w K., a S. K., w okresie od 1 stycznia 2008r. do 31 grudnia 2008r. istniały umowy sprzedaży urządzeń w postaci pił do cięcia granitu, piaskowca i nakładek trakowych do cięcia piaskowca, potwierdzone fakturami VAT:
  - nr (...) z dnia 22 stycznia 2008r. o wartości netto 45.500 zł, podatek VAT 10.010 zł,
  - nr (...) z dnia 30 stycznia 2008r. o wartości netto 42.000 zł, podatek VAT 9.240 zł,
  - nr (...) z dnia 8 maja 2008r. o wartości netto 42.400 zł, podatek VAT 9.328 zł,
  - nr (...) z dnia 29 maja 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
  - nr (...) z dnia 24 czerwca 2008r. o wartości netto 46.000 zł, podatek VAT 10.120 zł,
  - nr (...) z dnia 9 czerwca 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
  - nr (...) z dnia 11 lipca 2008r. o wartości netto 44.500 zł, podatek VAT 9.790 zł,
  - nr (...) z dnia 23 lipca 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
  - nr (...) z dnia 6 września 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
  - nr (...) z dnia 10 września 2008r. o wartości netto 48.000 zł, podatek VAT 10.560 zł,

- nr (...) z dnia 7 października 2008r. o wartości netto 42.000 zł, podatek VAT 9.240 zł,
- nr (...) z dnia 11 października 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- nr (...) z dnia 12 listopada 2008r. o wartości netto 43.000 zł, podatek VAT 9.460 zł,
- nr (...) z dnia 24 listopada 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- nr (...) z dnia 10 grudnia 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- nr (...) z dnia 17 grudnia 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
- nr (...) z dnia 18 grudnia 2008r. o wartości netto 40.000 zł, podatek VAT 8.800 zł;

4. zasądza od pozwanego S. K. na rzecz powoda Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. kwotę 3.600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

5. zasądza od powoda Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. na rzecz pozwanego T. M. kwotę 3.850 zł (trzy tysiące osiemset pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

6. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Płocku od pozwanego S. K. kwotę 10.176,43 zł (dziesięć tysięcy sto siedemdziesiąt sześć złotych, czterdzieści trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów sądowych;

7. nie obciąża pozwanego T. M. obowiązkiem zwrotu kosztów sądowych.

SSO Renata Wanecka

Sygn. akt I C 342/11

UZASADNIENIE

Skarb Państwa – Naczelnik Urzędu Skarbowego w C. w dniu 28 sierpnia 2009r. złożył pozew przeciwko S. K. o ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa, tj. zawarcia umów kupna sprzedaży w 2008r, w wyniku których były wystawiane faktury sprzedaży VAT oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że 2 lutego 2009r. do Urzędu Skarbowego w C. wpłynęło pismo Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w K. z prośbą o sprawdzenie transakcji między T. M. (...), a S. K. PPUH (...) udokumentowanych fakturami VAT nr (...) z 7 października 2008r. i nr (...) z 11 października 2008r. Podczas przeprowadzonej kontroli S. K. zaprzeczył, aby wystawiał w/w faktury. W związku z powyższym Naczelnik Urzędu Skarbowego w C. wystąpił do organów podatkowych o przeprowadzenie dalszych czynności sprawdzających, w wyniku których u T. M., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w K. stwierdzono w okresie od 1 stycznia 2008r. do 31 grudnia 2008r. zaewidencjonowanie siedemnastu faktur VAT na łączną kwotę 749.400 zł ze S. K., prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...), mianowicie:

- 1) faktura VAT nr (...) z dnia 22 stycznia 2008r. o wartości netto 45.500 zł, podatek VAT 10.010 zł,
- 2) faktura VAT nr (...) z dnia 30 stycznia 2008r. o wartości netto 42.000 zł, podatek VAT 9.240 zł,
- 3) faktura VAT nr (...) z dnia 8 maja 2008r. o wartości netto 42.400 zł, podatek VAT 9.320 zł,
- 4) faktura VAT nr (...) z dnia 29 maja 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
- 5) faktura VAT nr (...) z dnia 24 czerwca 2008r. o wartości netto 46.000 zł, podatek VAT 10.120 zł,
- 6) faktura VAT nr (...) z dnia 9 czerwca 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,

- 7) faktura VAT nr (...) z dnia 11 lipca 2008r. o wartości netto 44.500 zł, podatek VAT 9.790 zł,
- 8) faktura VAT nr (...) z dnia 23 lipca 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
- 9) faktura VAT nr (...) z dnia 6 września 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
- 10) faktura VAT nr (...) z dnia 10 września 2008r. o wartości netto 48.000 zł, podatek VAT 10.560 zł,
- 11) faktura VAT nr (...) z dnia 7 października 2008r. o wartości netto 42.000 zł, podatek VAT 9.240 zł,
- 12) faktura VAT nr (...) z dnia 11 października 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- 13) faktura VAT nr (...) z dnia 12 listopada 2008r. o wartości netto 43.000 zł, podatek VAT 9.460 zł,
- 14) faktura VAT nr (...) z dnia 24 listopada 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- 15) faktura VAT nr (...) z dnia 10 grudnia 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- 16) faktura VAT nr (...) z dnia 17 grudnia 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
- 17) faktura VAT nr (...) z dnia 18 grudnia 2008r. o wartości netto 40.000 zł, podatek VAT 8.800 zł.

Przedmiotem sprzedaży były piły do cięcia granitu, piaskowca i nakładki trakowe do cięcia piaskowca.

Domagając się ustalenia istnienia stosunku prawnego, powód powołał się na treść art. 189¹ kpc, podnosząc, że rozstrzygnięcie w tym zakresie będzie miało kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy podatkowej. Ustawa z 11 marca 2004r. o podarku od towarów i usług w art. 5 ust. 1 pkt. 1 przewiduje, że opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlega odpłatna dostawa towarów i świadczenie usług ma terytorium kraju, a w art. 19 ust. 1, że obowiązek podatkowy powstaje z chwilą wydania towaru lub wykonania usługi.

W piśmie procesowym z 14 września 2009r. powód sprecyzował, że wnosi o orzeczenie, że S. K. pod firmą P. P.U.H. (...) S. K. z siedzibą ul. (...), (...)-(...) C. zawarł 17 umów kupna – sprzedaży z firmą (...) T. M. z siedzibą ul. (...), (...)-(...) K. potwierdzonych wystawionymi przez pozwanego fakturami VAT nr (...) z dnia 22 stycznia 2008r., nr (...) z dnia 30 stycznia 2008r., nr 85 z dnia 8 maja 2008r., nr 104 z dnia 29 maja 2008r., nr (...) z dnia 24 czerwca 2008r., nr (...) z dnia 9 czerwca 2008r., nr (...) z dnia 11 lipca 2008r., nr (...) z dnia 23 lipca 2008r., nr (...) z dnia 6 września 2008r., nr (...) z dnia 10 września 2008r., nr (...) z dnia 7 października 2008r., nr (...) z dnia 11 października 2008r., nr (...) z dnia 12 listopada 2008r., nr (...) z dnia 24 listopada 2008r., nr (...) z dnia 10 grudnia 2008r., nr (...) z dnia 17 grudnia 2008r., nr (...) z dnia 18 grudnia 2008r.

W związku z treścią art. 8 ust. 1 ustawy z 8 lipca 2005r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, Sąd powiadomił Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa o wniesieniu pozwu przeciwko S. K.. Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa w piśmie procesowym z 13 października 2009r. powołała się na treść art. 4 ust. 2 w/w ustawy, zgodnie z który zastępstwo procesowe Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa dotyczy spraw, w których Skarb Państwa jest lub powinien być stroną powodową albo pozwaną, albo też uczestnikiem postępowania przed sądem, trybunałem lub innym organem orzekającym. Taka sytuacja nie zachodzi w niniejszej sprawie. W myśl art. 189¹ kpc w zw. z art. 199a § 3 ordynacji podatkowej, wprost przyznaje organowi podatkowemu oraz organowi kontroli skarbowej samodzielne uprawnienie w tym względzie. Zatem to organ podatkowy, a nie Skarb Państwa posiada czynną legitymację procesową do występowania o ustalenie istnienia stosunku prawnego lub prawa. W tym stanie rzeczy „nie ma prawnej możliwości, aby Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wykonywała zastępstwo organu podatkowego”.

W odpowiedzi na pozew złożonej 14 października 2009r. S. K. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym z tytułu zastępstwa procesowego.

Zaprzeczył, aby zawarł on z T. M., prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) siedemnaście umów kupna sprzedaży, wystawiał i podpisywał faktury VAT o numerach wskazanych w pkt. 2 pisma procesowego powoda z 14 września 2009r., łączyły go z T. M. jakiegokolwiek kontakty gospodarcze, w szczególności by wydawał mu kiedykolwiek jakiegokolwiek towary, przywoził piły do biura firmy (...) w W. lub na budowę, przyjmował zamówienia telefoniczne na dostawę towarów, dostarczał osobiście faktury T. M. lub jego córce oraz otrzymywał jakiegokolwiek wynagrodzenie od firmy (...).

Ponadto w jego ocenie po stronie powodowej nie ma interesu prawnego w ustaleniu stosunku prawnego, ponieważ dla skutków podatkowych na gruncie podatku VAT istotne znaczenie ma wyłącznie kwestia faktycznego wydania towaru. Opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlega bowiem odpłatna dostawa towarów na terytorium kraju, przez którą należy rozumieć przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel (art. 7 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług).

Na rozprawie w dniu 12 listopada 2009r. Sąd na podstawie art. 195 § 1 kpc wezwał do udziału w sprawie T. M. w charakterze pozwanego.

W załączniku do protokołu rozprawy z 12 listopada 2009r. S. K. dodatkowo powołał się na brak legitymacji czynnej powoda, tj. Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w P..

W piśmie procesowym złożonym 28 grudnia 2009r. T. M. wniósł o uwzględnienie powództwa, przyznając fakty i twierdzenia przedstawione w pozwie, w szczególności w zakresie obejmującym utrzymywanie przez pozwanych kontaktów handlowych oraz wystawienie na rzecz T. M. przez S. K. siedemnastu faktury VAT w 2008r., dokumentujących transakcje handlowe.

Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem z 28 grudnia 2009r. oddalił powództwo Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. przeciwko S. K. i T. M. o ustalenie oraz zasądził od powoda na rzecz S. K. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu Sąd podniósł, że podziela stanowisko wyrażone przez S. K. odnoszące się do braku legitymacji czynnej powoda do wytoczenia powództwa opartego na art. 189¹ kpc.

Sąd Apelacyjny w Warszawie, na skutek apelacji powoda, wyrokiem z 5 listopada 2010r. uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie przed sądem pierwszej instancji i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Płocku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu Okręgowego w Płocku, że ustawodawca wyraźnie w przepisie art. 189¹ kpc przyznał zdolność sądową organowi podatkowemu lub organowi kontroli skarbowej. Tymczasem powództwo zostało wytoczone przez Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w C., zatem urząd skarbowy występuje jako *statio fisci* Skarbu Państwa. W sprawach, w których strona powodowa określona jest jako Skarb Państwa, bez względu na to, ile jednostek organizacyjnych reprezentuje, stroną zawsze jest Skarb Państwa. Określenie zakresu podmiotowego, jak i przedmiotowego należy wyłącznie do powoda i bark było podstaw do „korekty” oznaczenia strony powodowej, gdyż w istocie oznaczałoby to zmianę powoda, a do tego Sąd uprawniony nie jest.

W sprawie doszło jednak do nieważności postępowania. Powództwo zostało wniesione w czasie obowiązywania art. 8 ustawy o Prokuraturze Generalnej, w brzmieniu obowiązującym z 12 czerwca 2009r., zgodnie z którym zastępstwo procesowe Skarbu Państwa przez Prokuratorów Generalnych jest obowiązkowe do zakończenia sprawy, z zastrzeżeniem art. 8b m.in. w sprawach rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy. Nie wdając się w rozważania nt. legitymacji Skarbu Państwa, Naczelnik Urzędu Skarbowego w C. podejmował w sprawie czynności wyłącznie jako *statio fisci* Skarbu Państwa. Jeżeli w sprawie istnieje obowiązkowe zastępstwo przez Prokuratorów Skarbu Państwa, to dochodzi do nieważności postępowania, gdy czynności za Skarb Państwa podejmuje bezpośrednio wskazana w pozwie *statio fisci* lub ustanowiony przez tę jednostkę pełnomocnik procesowy (art. 379 pkt. 2 kpc *in fine*).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd przesłał Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kopię pozwu, pisma procesowego powoda z 14 września 2009r., odpowiedzi na pozew S. K., wyciągu z protokołu rozprawy z 12 listopada 2009r. obejmującego wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego T. M., kopię załącznika do protokołu pozwanego S. K., kopię wyroku Sądu Okręgowego w Płocku z 28 grudnia 2009r. wraz z uzasadnieniem i wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 5 listopada 2010r. z uzasadnieniem.

W piśmie procesowym z 22 marca 2011r. Skarb Państwa – Naczelnik Urzędu Skarbowego w C., zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, cofnął pozew bez zrzeczeniem się roszczenia.

T. M. i S. K. w pismach z 5 kwietnia 2011r. nie wyrazili zgody na cofnięcie pozwu.

W piśmie z 25 maja 2011r. Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa na zasadzie art. 8b ust. 4 ustawy z 8 lipca 2005r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa poinformowała, że przekazała powyższą sprawę do prowadzenia Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w C..

Na rozprawie 26 maja 2011r. powód wniósł o zawiadomienie w trybie art. 196 § 1 kpc Naczelnika Urzędu Skarbowego w C., ponawiając oświadczenie o cofnięciu pozwu przez Skarb Państwa. Pozwani nie zgodzili się na cofnięcie pozwu. Sąd zawiadomił Naczelnika Urzędu Skarbowego w C., jako podmiot, który powinien występować po stronie powoda. W piśmie z 15 czerwca 2011r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w C. zgłosił się do udziału w sprawie w charakterze powoda.

W piśmie z 28 października 2011r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w C. wyraził zgodę na wstąpienie do sprawy po stronie powodowej Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. w miejsce Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w C.. S. K. nie wyraził zgody na wstąpienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. w miejsce Skarbu Państwa.

Na rozprawie 20 grudnia 2011r. S. K. wniósł o oddalenie powództwa Naczelnika Urzędu Skarbowego w C.. T. M. uznał powództwo Naczelnika Urzędu Skarbowego w C..

Ostatecznie na rozprawie 3 września 2013r. powodowie popierali powództwo, wnosząc o ustalenie, że między T. M., a S. K. istniała umowa sprzedaży.

Pozwani podtrzymywali swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił, co następuje:

T. M. od 1978 r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) w K.. Obecnie zajmuje się wydobyciem kamienia, jego przerobem, montażem posadzek i fasad. Przychód firmy w 2008r. wynosił ok. 60.000.000 zł – 80.000.000 zł. W tamtym okresie T. M. zużywał ok. tysiąca pił różnego rodzaju. (zeznania świadków: C. D. k: 328 – 332 i J. P. k: 332 – 335, dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego T. M. k: 553 - 556)

S. K. od 10 października 1998r. prowadził działalność gospodarczą pod firmą P. P.U.H. (...) w C. w zakresie produkcji materiałów ściernych. W ramach tej działalności składał również nagrobki granitowe oraz handlował narzędziami do cięcia betonu, granitu i asfaltu. W 2004r. formalnie zakończył jej prowadzenie. Przyczyną likwidacji były jego kłopoty finansowe, miał zadłużenie wobec Urzędu Skarbowego w C. z tytułu zaległego podatku VAT. (dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego S. K. k: 551 - 553)

W okresie od 2002r. do 2010r. żona S. K.– I. K. prowadziła działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowe (...). Zajmowała się sprzedażą narzędzi, przeważały piły do cięcia betonu. Żona pozwanego z wykształcenia jest technikiem fizjoterapii i magistrem pedagogiki. Jednocześnie pracowała w szkole i zajmowała się wychowywaniem trojga dzieci. Mąż pomagał jej w prowadzeniu działalności gospodarczej, mimo zatrudnienia w (...) spółce z o.o., zajmującej się usługami budowlanymi. (zeznania świadka I. K. k: 348 – 350, dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego S. K. k: 551 - 553)

Od 6 września 2010r. S. K. znów prowadzi działalność gospodarczą, tym razem pod firmą Przedsiębiorstwo (...), zajmuje się sprzedażą narzędzi do cięcia granitu i betonu. (zeznania świadka I. K. k: 348 – 350, dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego S. K. k: 551 - 553)

Pozwani poznali się za pośrednictwem S. B.ok. 2000r. (znanym w środowisku kamieniarzy pod pseudonimem (...)). W 2005r. S. K.pierwszy raz sprzedał narzędzia do cięcia kamienia T. M.. Pozwany zwrócił się wówczas z prośbą o wypisanie faktury do J. P., zatrudnionej jako księgowa w (...). Żona T. M.sprzeciwiła się takim działaniom, podnosząc, że pracuje ona jako księgowa w (...)i ostatecznie tekst faktury wypisał inny pracownik T. M.– C. D., przy czym druk opatrzony był już wcześniej pieczętką i podpisem. Pozwany często zwracał się z prośbą o wypełnienie druku faktury, twierdząc, że ma brzydki charakter pisma. Były sytuacje, że A. B.telefonicznie uzgadniał ze S. K.ilość towaru, a następnie wypisywał fakturę. Prowadzili notatki na temat ilości dostarczonego T. M.towaru. (zeznania świadków: C. D.k: 328 – 332, J. P.k: 332 – 335, A. M.k: 345 – 348, kopia faktury VAT nr (...)z 2 listopada 2005r. k: 326, dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego T. M.k: 553 - 556)

S. K. współpracował blisko ze S. B., często razem przywozili towar do K., zazwyczaj samochodem marki M.. C. D., jako kierownik zakładu produkcyjnego, spisywał i odbierał narzędzia, które przywoził S. K. i S. B., następnie rozpisывał towar na poszczególne budowy i rozliczał się z właścicielem przedsiębiorstwa. (zeznania świadków: C. D. k: 328 – 332, J. S. k: 549 – 550, dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego T. M. k: 553 - 556)

S. K.i A. B.byli na tyle bliskimi współpracownikami, że postrzegani byli, jako wspólnicy, choć pierwszy z nich zajmował się sprzedażą narzędzi do cięcia kamienia, zaś drugi – tzw. chemią kamieniarską. Byli widywani na balach branżowych kamieniarzy oraz na targach kamieniarskich. W 2008r. podczas Targów B.w P.w 2008r. miała miejsce taka sytuacja, że J. S.znalazł saszetkę i aby ustalić, do kogo należy, zajrzał do środka. Wewnątrz znajdowały się pieczętki S. K.. B. i K.wrócili po saszetkę, a następnie odjechali. (zeznania świadka J. S.k: 549 – 550, dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego T. M.k: 553 - 556)

J. P. przyjmowała faktury opatrzone adnotacją „gotówka” lub „zapłacono gotówką”. S. K. zawsze zainteresowany był płatnością w takiej formie. Pieniądze wypłacane były przez T. M. lub jego córkę, która pracuje w biurze w W. – A. M., z tym, że wypłata mogła nastąpić do rąk jego bliskiego współpracownika – S. B.. (zeznania świadków: J. P. k: 332 – 335, A. M. k: 345 – 348, dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego T. M. k: 553 - 556)

W 2008r. między T. M., a S. K. wielokrotnie dochodziło do transakcji polegających na sprzedaży pił do cięcia granitu, piaskowca i nakładek trakowych do cięcia piaskowca, potwierdzonych fakturami VAT:

- nr (...) z dnia 22 stycznia 2008r. o wartości netto 45.500 zł, podatek VAT 10.010 zł,
- nr (...) z dnia 30 stycznia 2008r. o wartości netto 42.000 zł, podatek VAT 9.240 zł,
- nr (...)z dnia 8 maja 2008r. o wartości netto 42.400 zł, podatek VAT 9.320 zł,
- nr (...)z dnia 29 maja 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
- nr (...) z dnia 24 czerwca 2008r. o wartości netto 46.000 zł, podatek VAT 10.120 zł,
- nr (...) z dnia 9 czerwca 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- nr (...) z dnia 11 lipca 2008r. o wartości netto 44.500 zł, podatek VAT 9.790 zł,
- nr (...) z dnia 23 lipca 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
- nr (...) z dnia 6 września 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
- nr (...) z dnia 10 września 2008r. o wartości netto 48.000 zł, podatek VAT 10.560 zł,

- nr (...) z dnia 7 października 2008r. o wartości netto 42.000 zł, podatek VAT 9.240 zł,
- nr (...) z dnia 11 października 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- nr (...) z dnia 12 listopada 2008r. o wartości netto 43.000 zł, podatek VAT 9.460 zł,
- nr (...) z dnia 24 listopada 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- nr (...) z dnia 10 grudnia 2008r. o wartości netto 44.000 zł, podatek VAT 9.680 zł,
- nr (...) z dnia 17 grudnia 2008r. o wartości netto 45.000 zł, podatek VAT 9.900 zł,
- nr (...) z dnia 18 grudnia 2008r. o wartości netto 40.000 zł, podatek VAT 8.800 zł. (zeznania świadków: J. S. k: 549 – 553, C. D. k: 328 – 332, J. P. k: 332 – 335, A. M. k: 345 – 348, dowód z przesłuchani stron – zeznania pozwanego T. M. k: 553 – 556, faktury VAT z 2008r. wystawione przez S. K. k: 390)

W dniu 2009r. w przedsiębiorstwie (...) Urząd Skarbowy w K. prowadził kontrolę, podczas której ujawnił m.in. faktury VAT opatrzone pieczęcią S. K.. W związku z tym w piśmie z 27 stycznia 2009r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w K. zwrócił się o informację do Urzędu Skarbowego w C. w celu ustalenia prawidłowości i rzetelności sprzedaży na rzecz T. M. towarów opisanych w fakturach nr (...) z 7 października 2008r. i nr (...) z 11 października 2008r., w szczególności o sprawdzenie czy oryginały faktur, znajdujące się u nabywcy, są zgodne z kopiami będącymi w posiadaniu sprzedającego, czy wystawca faktur jest zarejestrowanym i czynnym podatnikiem podatku VAT, czy faktury zostały zaewidencjonowane w ewidencji dla potrzeb podatku VAT, czy rozliczono podatek VAT wynikający z w/w faktur w deklaracjach VAT – 7. (kopia wniosku Urzędu Skarbowego w K. z 27 stycznia 2009r. k: 6)

Urząd Skarbowy w C. wszczął postępowanie kontrolne u S. K. w zakresie prawidłowości rozliczenia podatku od towarów i usług. W toku przesłuchania S. K. zaprzeczył, aby w 2008r. prowadził jeszcze działalność gospodarczą, wskazując, że zlikwidował ją w 2004r., zaś w 2008r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.. Zaprzeczył także, aby wystawiał okazane mu faktury, stwierdzając, że podpisy nie zostały przez niego nakreślone. Natomiast jeśli idzie o złożone na fakturach pieczętki, to być może należały do niego, lecz nie wie, w jakich okolicznościach mu zaginęły. (dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego S. K. k: 553 – 556, kopia protokołu przesłuchania strony przed Urzędem Skarbowym w C. z 2 kwietnia 2009r. k: 9 – 13)

Z kolei T. M. podczas przesłuchania w Urzędzie Skarbowym w K. utrzymywał, że w 2008r. rozpoczął współpracę ze S. K., który dostarczał mu głównie piły do cięcia kamienia. (dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego T. M. k: 551 – 553, kopia protokołu przesłuchania świadka przed Urzędem Skarbowym w K. z 17 lipca 2009r. k: 37 – 39)

W dniu 22 kwietnia 2010r. S. K. był przesłuchiwany przez Inspektora Kontroli Skarbowej w K. i podtrzymał swoje stanowisko. (kopia protokołu przesłuchania świadka k: 541 – 546)

W maju 2009r. doszło do spotkania między T. M., a S. K., który stwierdził, że faktury zakwestionowane przez Urząd Skarbowy w C., zostały wystawione przez S. B.. Zainteresowani doprowadzili do konfrontacji współpracowników. W mieszkaniu S. B. spotkali się T. M., jego żona i syn Ł. M. oraz S. K.. Kiedy S. B. okazał zamówienia (odręczne notatki), wówczas S. K. zmienił zdanie i obiecał „załatwić sprawę” w Urzędzie Skarbowym w C.. (zeznania świadka Ł. M. k: 409 – 410, dowód z przesłuchania stron – zeznania pozwanego T. M. k: 553 - 556)

Opisane wyżej faktury VAT z 2008r. nie zostały wypisane przez S. K.. Natomiast parafy złożone pod fakturami mieszczą się w zakresie możliwości wykonawczych S. K. i opatrzone są pieczęciami z jego nazwiskiem. (opinia biegłej z zakresu pisma ręcznego M. J. k: 461 – 468, k: 505 – 508)

W dniu 5 września 2008r., 6 września 2008r., 3 października 2008r., 7 października 2008r., 10 listopada 2008r. i 12 listopada 2008r. I. K. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowe (...) wystawiła

faktury kupiła narzędzia służące do cięcia betonu we Włoszech, przy czym zakupów w jej imieniu dokonywał jej mąż – S. K.. (faktury wraz z tłumaczeniami z języka włoskiego na język polski k: 525 – 536)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków: C. D. (k: 328 – 332), J. S. (k: 549 – 550), J. P. (k: 332 – 335), A. M. (k: 345 – 348), Ł. M. (k: 409 – 410), dowodu z przesłuchania stron – zeznań pozwanego T. M. (k: 551 – 553) i opinii biegłej z zakresu pisma ręcznego M. J. (k: 461 – 468, k: 505 – 508), a także powołanych wyżej dokumentów, częściowo w oparciu o zeznania świadka I. K. (k: 348 – 350) i dowód z przesłuchania stron – zeznania S. K. (k: 553 – 556).

Sąd odmówił wiary zeznaniom świadka I. K. w części, w jakiej twierdziła ona, że jej mąż w 2008r. nie utrzymywał stosunków handlowych z T. M.. Fakt, że w tym okresie nie zaewidencjonował działalności gospodarczej nie oznacza, że mimo to nie sprzedawał na jego rzecz towaru. Za taką tezę przemawiają nie tylko faktury opatrzone jego pieczęciami, ale przede wszystkim jednoznaczne i konsekwentne zeznania świadków: C. D., J. S., J. P..

Z tych samych przyczyn Sąd odmówił wiarygodności twierdzeniom pozwanego S. K.. Jego linia obrony polega przede wszystkim na zaprzeczaniu zeznaniom T. M.. Tymczasem współpracownicy tego ostatniego jednoznacznie wskazują na szereg szczegółów, świadczących o tym, że pozwany mija się z prawdą. Sąd stoi na stanowisku, że to wersja T. M. jest bardziej przekonująca niż twierdzenia S. K.. T. M. prowadzi szeroko zakrojoną działalność gospodarczą, jedyna korzyść, jaką mógłby on osiągnąć z posługiwania się fakturami potwierdzającymi nie istniejące transakcje jest taki, że dzięki temu zwiększyłyby się koszty uzyskania przez niego przychodu, a tym samym, zostałby obciążony mniejszym podatkiem dochodowym. Zważywszy na rozmach, z jakim prowadzi on swoje przedsiębiorstwo i ugruntowaną na rynku pozycję od ponad trzydziestu lat, jest mało prawdopodobne, by chciał w ten sposób ryzykować i jeszcze zdołał nakłonić swoje dzieci i współpracowników do składania fałszywych zeznań. Należy przy tym zauważyć, że zeznania jego świadków są spontaniczne, spójne, szczegółowe i układają się w jednolitą wersję.

Z kolei próby obalenia tej tezy przez S. K. okazały się w ocenie Sądu nieudane. O jego wersji zdarzeń nie przekonują nie tylko zeznania jego żony - I. K., ale także fakt, iż mógł on być w podróży we Włoszech w czasie, w którym zostały wystawione trzy faktury VAT na rzecz T. M. (7 października, 6 września i 12 listopada 2008r.). Wystawienie faktury stanowi tylko i wyłącznie potwierdzenie czynności prawnej, jaka miała miejsce i ma ona znaczenie przede wszystkim dla celów księgowych, zaś z punktu widzenia stosunków cywilno – prawnych stanowi tylko jeden z dowodów. Okoliczność, że w tym samym dniu I. K. i S. K. wystawili faktury nie znaczy, iż te dwie transakcje nawzajem się wykluczają. O istnieniu umów z T. M. świadczą bowiem jeszcze inne dowody, które w tym wypadku, są bardziej przekonujące niż dokumenty księgowe, w szczególności co do zbieżności dat ujawnionych na fakturach z datami sprzedaży. Nie ma przecież żadnych przeszkód, by po dostawie towaru, sprzedający wystawił fakturę z pewnym opóźnieniem.

S. K. w przeszłości miał już problemy z zapłatą podatku VAT. Z tej przyczyny zlikwidował on formalnie działalność gospodarczą. Miał zatem świadomość, że własnoręcznie wypisywane przez niego faktury mogą trafić do urzędu skarbowego, a to spowoduje jego odpowiedzialność za niezapłacony podatek VAT. W przekonaniu Sądu pozwany świadomie podejmował działania mające na celu wywołanie wątpliwości co do autentyczności faktur. W pierwszej kolejności zabiegał zawsze o to, aby to nie on, ale inna osoba wypełniała druki. Zadbął również o to, by nieco zmienić wygląd parafy, co również na pierwszy rzut oka mogłoby świadczyć, że podpisy nie zostały nakreślone jego ręką. Biegła z zakresu pisma ręcznego w swojej opinii stwierdziła, że parafy mieszczą się w zakresie możliwości wykonawczych S. K., co przecież nie wyklucza jego autorstwa, choć opinia nie jest kategoryczna. Mając na uwadze całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd jest przekonany o tym, że S. K. celowo wyeliminował pewne elementy podpisu, aby wywołać wspomniane wyżej wątpliwości.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że S. K. nie potrafił w logiczny sposób wyjaśnić, w jaki sposób ktoś, kto ewentualnie zamiast niego miałby wystawić faktury poświadczające nieprawdę, wszedł w posiadanie pieczętek „P.P.U.H. (...)S. K.” i „Właściciel S. K.”. Pozwany twierdził, że po zakończeniu działalności gospodarczej nie interesował się ich losem, zmieniał miejsce zamieszkania, może przy tej okazji zaginęły. Wyjaśnienia pozwanego są zupełnie niewiarygodne.

Z tych przyczyn, Sąd w przeważającej części odmówił wiary zeznaniom S. K..

Sąd zważył, co następuje:

Podstawę prawną żądania powodów stanowi art. 189¹ kpc, zgodnie z którym uprawnienie, o którym mowa w art. 189 kpc, przysługuje również, w toku prowadzonego postępowania, organowi podatkowemu lub organowi kontroli skarbowej, jeżeli ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa jest niezbędne dla oceny skutków podatkowych.

Legitymację czynną do wytoczenia powództwa w oparciu o art. 189¹ kpc mają wymienione w nim organy, a nie Skarb Państwa reprezentowany przez organy podatkowe lub kontroli skarbowej jako staty fisci. Rozbieżności na ten temat zostały przesądzone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 5 listopada 2010r., który jest dla Sądu rozpoznającego sprawę ponownie, wiążący. Ponieważ pozwani nie zgodzili się na cofnięcie pozwu przez Skarb Państwa, jak również na wstąpienie Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. w miejsce Skarbu Państwa, Sąd oddalił powództwo wniesione przez Skarb Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w C..

Jeśli idzie o powództwo wytoczone przez uprawniony organ, jakim jest w tym wypadku Naczelnik Urzędu Skarbowego w C., to w pierwszej kolejności należy omówić kwestię interesu prawnego powoda w ustaleniu istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego. S. K. stoi bowiem na stanowisku, że nie posiada on takiego interesu, bowiem nałożenie podatku VAT nie wymaga ustalenia, czy istniała umowa sprzedaży. Z punktu widzenia przepisów podatkowych istotne jest, czy nastąpiło wydanie towaru. Opodatkowaniu tym podatkiem podlega bowiem odpłatna dostawa towarów na terytorium kraju, przez którą należy rozumieć przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel. Co do zasady dopiero z chwilą wydania towaru powstaje obowiązek podatkowy w podatku od towarów i usług. Tym samym w ocenie pozwanego S. K. nie ziściła się hipoteza art. 189¹ kpc, gdyż ustalenie istnienia stosunku prawnego pomiędzy nim, a T. M. nie jest niezbędne dla oceny ewentualnych skutków rzekomych dostaw towarów na gruncie podatku od towarów i usług.

Sąd nie podziela tego poglądu. Zgodnie z art. 199a § 3 ordynacji podatkowej z 29 sierpnia 1997r. jeżeli z dowodów zgromadzonych w toku postępowania, w szczególności zeznań strony, chyba że strona odmawia składania zeznań, wynikają wątpliwości co do istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, z którym związane są skutki podatkowe, organ podatkowy występuje do sądu powszechnego o ustalenie istnienia lub nieistnienia tego stosunku prawnego lub prawa.

Urząd Skarbowy w C., w związku z zawiadomieniem Urzędu Skarbowego w K., prowadzącego kontrolę w przedsiębiorstwie (...), wszczął postępowanie w sprawie faktur VAT wystawianych w 2008r. przez S. K.. Pozwany został przesłuchany w charakterze strony. Ustalenie, czy między pozwanymi w 2008r. istniały umowy sprzedaży towarów opisanych w fakturach, wywołuje skutki podatkowe w postaci obowiązku zapłaty podatku VAT przez S. K..

Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że przesłanką wystąpienia do sądu powszechnego jest stwierdzenie przez organ wątpliwości co do istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, z którym związane są skutki podatkowe, a o tym, czy w konkretnej sprawie wystąpiła przesłanka wystąpienia do sądu, czyli czy pojawiły się „wątpliwości”, decyduje organ podatkowy. Nie jest rolą sądu powszechnego dokonywanie ustaleń co do tego czy umowa pomiędzy podatnikiem a jego kontrahentem została faktycznie wykonana, gdyż uprawnienie to przysługuje organowi podatkowemu. Dlatego też kwestię wydania (lub nie) pił do cięcia granitu, piaskowca i nakładek trakowych do cięcia piaskowca, będzie samodzielnie badał organ podatkowy, jeśli zajdzie taka potrzeba. W rozpatrywanej sprawie istniała jednak potrzeba wystąpienia do sądu powszechnego, ponieważ T. M. i S. K. do końca pozostawali w sporze co do faktu samego zawarcia umowy, zaś istota sporu na tym etapie nie mogła dotyczyć faktycznego wykonania czynności objętych umowami.

Gdyby Sąd przyjął punkt widzenia pozwanego S. K. za słuszny, należałoby uznać, iż każdorazowo, gdy wątpliwości dotyczyłyby sprawy w związku z podatkiem VAT, organ podatkowy nigdy nie byłby uprawniony do wystąpienia

z powództwem opartym na art. 189¹ kpc, ponieważ art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy z 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług przewiduje, że opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlega odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju, co dla pozwanego oznacza w istocie tylko czynność faktyczną, którą powinna być przedmiotem badania organu podatkowego, a nie stosunek prawny łączący zbywcę i nabywcę. Taki tok rozumowania jest błędny, ponieważ przepisy ustawy o podatku od towarów i usług rzeczywiście posługują się pojęciem dostawy, ale w myśl art. 7 ust. 1 cytowanej ustawy, rozumie się przez to przeniesienie prawa do rozporządzania towarami jak właściciel, zatem np. na podstawie umowy sprzedaży. Fakt ustalenia istnienia umowy tego rodzaju dla skutków podatkowych nie jest zatem prawnie irrelevantny.

Z tych wszystkich względów, Sąd uznał, że Naczelnik Urzędu Skarbowego w C. posiada interes prawny w rozumieniu art. 189¹ kpc w żądaniu ustalenia, czy między T. M., a S. K. istniały umowy sprzedaży. Z uwagi na dowody zaofiarowane przez strony, Sąd ustalił, że w 2008r. istniały między nimi stałe stosunki handlowe polegające na tym, że S. K. dostarczał T. M. urządzenia opisane w fakturach i otrzymał za nie zapłatę, co wyczerpuje dyspozycję art. 535 kc, definiującego umowę sprzedaży. Sąd celowo nie posłużył się sentencji wyroku pojęciem dostawy, ponieważ w rozumieniu kodeksu cywilnego dostawa polega na tym, że dostawca zobowiązuje się do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz do ich dostarczenia częściami albo periodycznie, a odbiorca zobowiązuje się do odebrania tych rzeczy i do zapłacenia ceny (art. 605 kc). S. K. dostarczał towar. Ale go nie wytwarzał, poza tym nie były to rzeczy oznaczone co do gatunku.

O kosztach procesu wobec Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w C. Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności wyrażoną w art. 98 kpc, zasądzając po 3.617 zł na rzecz S. K. i T. M. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Natomiast jeśli idzie o rozstrzygnięcie o kosztach procesu między Naczelnikiem Urzędu Skarbowego w C., a pozwanymi, to w stosunku do każdego z nich należało zastosować inną zasadę.

W odniesieniu do przegrywającego spór S. K., Sąd oparł się na treści art. 98 kpc. Dlatego Sąd zasądził od niego kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Natomiast co do T. M., który w zasadzie też przegrał spór z Naczelnikiem Urzędu Skarbowego w C., ale nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu, należało przyjąć rozwiązanie z art. 101 kpc. Dlatego Sąd zasądził na jego rzecz kwotę 3.850 zł, na którą składa się zwrot kosztów zastępstwa procesowego (3.600 zł) i zaliczka na poczet wydatków związanych z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego z zakresu pisma ręcznego (250 zł).

Ponadto zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z 27 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Płocku od pozwanego S. K. kwotę 10.176,43 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych (1.902,40 zł - opinia pisemna + 30,03 zł - opinia ustna + 8.244 zł - opłata od pozwu Naczelnika Urzędu Skarbowego w C.). Natomiast nie obciążył obowiązkiem ich zwrotu T. M. z tych samych przyczyn, o których mowa wyżej.

Z tych wszystkich względów, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku, stosując przytoczone wyżej przepisy prawa.

SSO Renata Wanecka